

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Данила Галицького**

Факультет післядипломної освіти

Кафедра гігієни та профілактичної токсикології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова вченої ради ФПДО

Декан О.Є.Січкоріз
2015 р.

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ПЕРЕДАТЕСТАЦІЙНОГО ЦИКЛУ
З ФАХУ "КОМУНАЛЬНА ГІГІЄНА"**

Кількість навчальних годин: лекцій - 20, семінарські заняття - 30,
практичні заняття - 42, самостійна робота - 46,
додаткові програми – 18. Разом – 156 годин.
Кредити ECTS – 5,2

Робоча навчальна програма
обговорена на методичному
засіданні кафедри

Затверджено на методичній
комісії факультету
післядипломної освіти

Протокол № 8
від « 26 » листопада 2015 р.

Протокол № 1
від « 17 » листопада 2015р.

Завідувач кафедри, професор
Б.П.Кузьмінов

Голова методичної комісії ФПДО
О.Є.Січкоріз

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Данила Галицького

Факультет післядипломної освіти

Кафедра гігієни та профілактичної токсикології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова вченої ради ФПДО

Декан _____ О.Є.Січкоріз
« ____ » _____ 2015 р.

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ПЕРЕДАТЕСТАЦІЙНОГО ЦИКЛУ
З ФАХУ “КОМУНАЛЬНА ГІГІЄНА”**

Кількість навчальних годин: лекцій - 20, семінарські заняття - 30,
практичні заняття - 42, самостійна робота - 46,
додаткові програми – 18. Разом – 156 годин.
Кредити ECTS – 5,2

Робоча навчальна програма
обговорена на методичному
засіданні кафедри

Затверджено на методичній
комісії факультету
післядипломної освіти

Протокол № 8
від « 26 » листопада 2015 р.

Протокол № _____
від « ____ » _____ 2015 р.

Завідувач кафедри, професор
_____ Б.П.Кузьмін

Голова методичної комісії ФПДО
_____ О.Є.Січкоріз

Програму складено доцентом кафедри гігієни та профілактичної токсикології імені Данила Галицького кандидатом медичних наук Лотоцькою-Дудик У.Б.

Рецензенти:

Федоренко В.І., доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри загальної гігієни з екологією ЛНМУ імені Данила Галицького;

Василишин З.П., кандидат медичних наук, доцент кафедри епідеміології ЛНМУ імені Данила Галицького.

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Передатестаційний цикл “Комунальна гігієна” проводиться з метою поглиблення й удосконалення професійних знань, умінь і навиків лікарів-гігієністів, а також з метою надання допомоги лікарям у підготовці до атестації, визначення рівня їх теоретичної і практичної підготовки відповідно до вимог «Кваліфікаційної характеристики фахівця за спеціальністю “Комунальна гігієна” другої, першої та вищої категорії.

Робочу навчальну програму укладено на основі “Навчального плану та уніфікованої програми передатестаційного циклу зі спеціальності “Комунальна гігієна”, затверджених Міністерством охорони здоров’я України 24 грудня 2009 р., і побудовано за принципом створення окремих навчальних блоків (курсів), кожний з яких є одним з розділів комунальної гігієни. Навчальний план передатестаційного циклу містить 8 курсів (розділів). Кожний курс є закінченою частиною навчальної програми з чітко визначеною метою і конкретним обсягом теоретичної та практичної інформації, вміщеної в одній або декількох темах лекційних, семінарських, практичних занять та самостійної роботи. Окремі теми складаються з елементів, кожний елемент містить вузькопрофільну інформацію, конкретне теоретичне або практичне питання та виконання самостійної роботи. Такий поділ сприяє більш повному засвоєнню матеріалу з основних розділів комунальної гігієни.

За додатковими програмами проводяться заняття з суміжних дисципліни: медицини катастроф, клінічної імунології, інфекційних хвороб.

Для перевірки знань слухачів здійснюється базовий і заключний комп’ютерний контроль з використанням спеціальної програми, ліцензованої МОЗ України, а також рубіжний контроль засвоєння кожного курсу (розділу). Вивчення усіх курсів завершується заключним іспитом.

Проходження курсів завершується заключним іспитом.

Слухачі, які успішно склали іспит, отримують свідоцтво встановленого зразка з рекомендацією про присвоєння відповідної кваліфікаційної категорії.

2. РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ПЕРЕДАТЕСТАЦІЙНОГО ЦИКЛУ “ КОМУНАЛЬНА ГІГІЄНА ”

Термін навчання – 1 місяць,
кількість навчальних годин – 156

Код курсу	Назва курсу (розділу)	Кількість навчальних годин				Разом
		Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна робота	
1	Соціально-гігієнічні аспекти комунальної гігієни	4	6	12	6	28
2	Гігієна водопостачання	2	6	6	10	24
3	Гігієна водних об'єктів	2	2	2	4	10
4	Гігієна ґрунту та санітарне очищення населених пунктів	2	2	4	4	12
5	Гігієна атмосферного повітря	2	2	4	6	14
6	Гігієна житлових і громадських будівель та лікувально-профілактичних закладів	2	2	4	6	14
7	Гігієна планування населених пунктів	4	2	4	2	12
8	Окремі питання гігієни застосування пестицидів та агрохімікатів	2	2	6	4	14
9	ІСПИТ		6			6
	Разом за основною програмою	20	30	42	42	134
	Додаткові програми					
9	Медицина інформатика:					6
10	Медицина катастроф				2	8
	Клінічна імунологія				1	4
11	Інфекційні хвороби				1	4
	Разом за додатковими програмами				4	22
	Усього	20	30	42	46	156

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	К-сть год	Лектор
Розділ I. Соціально-гігієнічні аспекти комунальної гігієни			
1	Охорона навколишнього середовища як актуальна екологічна та гігієнічна проблема	2	Доц. У.Б.Лотоцька-Дудик
2	Методологічні, методичні основи вивчення і оцінка потенційного ризику впливу чинників довкілля на здоров'я населення	2	Доц. Б.А. Пластунов
Розділ II. Гігієна водопостачання			
3	Актуальні проблеми в галузі господарсько-питного постачання	2	Доц. У.Б.Лотоцька-Дудик
Розділ III. Гігієна водних об'єктів			
4	Наукові основи санітарної охорони водних об'єктів. Правила охорони поверхневих вод забруднення	2	Доц. У.Б.Лотоцька-Дудик
Розділ IV. Гігієна ґрунту та санітарне очищення населених пунктів			
5	Актуальні питання санітарної охорони ґрунту та очищення населених пунктів	2	Проф. Б.П. Кузьмінов
Розділ V. Гігієна атмосферного повітря			
6	Наукові основи санітарної охорони атмосферного повітря	2	Доц. У.Б.Лотоцька-Дудик
Розділ VI. Гігієна житлових і громадських будівель та лікувально-профілактичних закладів			
7	Наукові основи гігієнічного нормування факторів внутрішнього	2	Доц. У.Б.Лотоцька-

середовища приміщень житлово-громадського призначення. Гігієна лікувально-профілактичних закладів

Дудик

Розділ VII. Гігієна планування населених пунктів

8	Наукові основи та гігієнічні принципи планування населених пунктів	2	Доц. У.Б.Лотоцька-Дудик
9	Фізичні чинники в умовах населених пунктів	2	Доц. Б.А. Пластунов

Розділ VIII. Окремі питання гігієни застосування пестицидів та агрохімікатів

10	Актуальні проблеми в галузі застосування пестицидів та агрохімікатів	2	Проф. Б.П. Кузьмінов

Разом

20

У тому числі:

проф. Кузьмінов Б.П. – 4 год.; доц. Пластунов Б.А. – 4 год.; доц. Лотоцька-Дудик У.Б. – 12 год.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	К-сть год	Місце проведення
Розділ I. Соціально-гігієнічні аспекти комунальної гігієни			
1	Організація соціально-гігієнічного моніторингу стану здоров'я населення та середовища життєдіяльності людини	2	Кафедра
2	Екологічні фактори та здоров'я населення. Виявлення та оцінка причинно-наслідкових зв'язків між станом довкілля та здоров'ям населення	2	Кафедра
3	Методи математично-статистичного аналізу в комунальній гігієні	2	Кафедра
4	Організація діяльності центрів громадського здоров'я в галузі комунальної гігієни	6	Базовий центр громадського здоров'я
Розділ II. Гігієна водопостачання			
5	Гігієнічні вимоги до організації централізованого та децентралізованого господарсько-питного водопостачання. Гігієнічна оцінка розмірів і режиму зон санітарної охорони підземних і поверхневих вододжерел	4	Кафедра
5	Гігієнічна оцінка сучасних методів знезараження та спеціальних методів покращення якості питної води.	2	Кафедра
Розділ III. Гігієна водних об'єктів			
6	Методи визначення умов скидання стічних вод у поверхневих водоймах та вибору схем водовідведення й очищення стічних вод населених пунктів і окремо розташованих об'єктів	2	Кафедра
Розділ IV. Гігієна ґрунту та санітарна очистка населених пунктів			
7	Гігієнічна оцінка екзогенних хімічних речовин у ґрунті. Прогноз забруднення ґрунту солями важких металів.	2	Кафедра
8	Гігієнічні питання збирання, видалення та знешкодження промислових відходів. Методи визначення класу їх токсичності.	2	Кафедра
Розділ V. Гігієна атмосферного повітря			
9	Гігієнічна оцінка забруднення атмосферного повітря	2	Кафедра
10	Експерс-експериментальні методи обґрунтування ГДК і ОБРД ксенобіотиків в атмосферному повітрі	2	Кафедра
Розділ VI. Гігієна житлових і громадських будівель та лікувально-профілактичних закладів			
11	Гігієнічний контроль за житловими і громадськими будівлями	2	Кафедра
12	Гігієнічні аспекти планування та експлуатації лікувально-профілактичних установ	2	Кафедра
Розділ VII. Гігієна планування населених пунктів			
13	Гігієнічна експертиза проектів планування та забудови міських і сільських поселень	2	Кафедра
14	Гігієнічна оцінка фізичних чинників в населених пунктах	2	Кафедра

Розділ VIII. Окремі питання гігієни застосування пестицидів.

15	Токсиколого-гігієнічна оцінка пестицидів та агрохімікатів. Гігієнічні аспекти транспортування, зберігання та застосування пестицидів і агрохімікатів.	6	Лабораторія промислової токсикології
	Разом	42	

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	К-сть год	Вид семінарського заняття
Розділ I. Соціально-гігієнічні аспекти комунальної гігієни			
1	Вступна конференція. Ознайомлення з кафедрою та порядком проходження передатестаційного циклу	2	Конференція
2	Правові основи та аналіз діяльності центрів громадського здоров'я в галузі комунальної гігієни	2	Семінар-конференція
3	Зв'язок практичної діяльності в галузі комунальної гігієни з основними напрямками соціально-економічного розвитку території та її екології	2	Семінар-конференція
Розділ II. Гігієна водопостачання			
4	Гігієнічні аспекти нормування якості питної води	2	Семінар-конференція
5	Гігієнічна оцінка джерел централізованого і децентралізованого господарсько-питного водопостачання	2	Семінар-конференція
6	Сучасні підходи до вибору методів знезараження та очищення питної води	2	Семінар-конференція
Розділ III. Гігієна водних об'єктів			
7	Класифікація водних об'єктів за ступенем забруднення. Гігієнічна оцінка умов скидання стічних вод у водні об'єкти та загальні заходи з санітарної охорони водойм.	2	Семінар-конференція
Розділ IV. Гігієна ґрунту та санітарна очищення населених пунктів			
8	Гігієнічні питання санітарного очищення міських і сільських поселень від твердих побутових відходів. Гігієнічні питання збирання та видалення промислових відходів залежно від класу їх токсичності	2	Семінар-конференція
Розділ V. Гігієна атмосферного повітря			
9	Актуальні питання забруднення атмосферного повітря. Принципи нормування атмосферних забруднень	2	Семінар-конференція
Розділ VI. Гігієна житлових і громадських будівель та лікувально-профілактичних закладів			
10	Гігієнічний контроль за житловими і громадськими будівлями. Особливості гігієнічних вимог до окремих видів житлових і громадських будівель. Гігієна лікувально-профілактичних закладів	2	Семінар-конференція
Розділ VII. Гігієна планування населених пунктів			
11	Гігієнічний контроль за плануванням населених пунктів. Фізичні фактори в умовах населених пунктів	2	Семінар-конференція
Розділ VIII. Окремі питання застосування пестицидів			
12	Пестициди та агрохімікати як забруднюючий фактор навколишнього середовища	2	Семінар-конференція
Розділ IX. Заключний іспит			
13	Іспит	6	Семінар-конференція
	Разом	30	

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	К-сть год
Розділ I. Соціально-гігієнічні аспекти комунальної гігієни		
1	Методологічні, методичні основи вивчення й оцінка потенційного ризику впливу чинників довкілля на здоров'я населення.	2
2	Здоров'я населення як інтегральний критерій оцінки стану навколишнього середовища	2
Розділ II. Гігієна водопостачання		
3	Системи та схеми водопостачання населених пунктів	2
4	Гігієнічні вимоги до якості води джерел централізованого та децентралізованого водопостачання	2
5	Гігієнічні вимоги до якості води, призначеної для споживання людиною	2
6	Зони санітарної охорони вододжерел та водогонів	2
7	Організація лабораторного контролю за ефективністю очищення та знезараження питної води	2
Розділ III. Гігієна водних об'єктів		
8	Джерела та наслідки забруднення водних об'єктів	2
9	Системи та схеми каналізування населених пунктів, їх порівняльна характеристика	2
Розділ IV. Гігієна ґрунту та санітарне очищення населених пунктів		
10	Методика оцінки санітарного стану ґрунту за комплексом показників	2
11	Схеми та системи санітарного очищення населених пунктів	2
Розділ V. Гігієна атмосферного повітря повітря		
12	Порівняльна характеристика джерел забруднення атмосферного повітря населених місць	2
13	Методика визначення очікуваних ефектів у стані здоров'я населення в залежності від рівня та ступеня забруднення атмосферного повітря	2
14	Основні критерії та показники забруднення атмосферного повітря	2
Розділ VI. Гігієна житлових і громадських будівель та лікувально-профілактичних закладів		
15	Житло як фактор формування індивідуального здоров'я	2
16	Системи забудови лікарень, їх порівняльна характеристика	2
17	Внутрішнє планування лікувально-профілактичних закладів	2
Розділ VII. Гігієна планування населених пунктів		
18	Урбанізація як соціально-гігієнічна проблема	2
19	Дослідження фізичних чинників в населених пунктах	2
Розділ VIII. Окремі питання застосування пестицидів та агрохімікатів		
20	Принципи та методи гігієнічного нормування шкідливих хімічних речовин у довкіллі	2
21	Токсикологічна оцінка пестицидів, агрохімікатів та важких металів	2
Разом		42

7. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИКІВ ТА УМІНЬ ЛІКАРЯ З КОМУНАЛЬНОЇ ГІГІЄНИ ВІДПОВІДНО ДО КВАЛІФІКАЦІЙНИХ ВИМОГ

№ з/п	НАЗВА ПРАТИЧНИХ ВМІНЬ І НАВИКІВ	Атестаційна категорія		
		друга	перша	вища
1	2	3	4	5
1	Вміти керуватися в практичній діяльності основами законодавства про охорону здоров'я, директивними документами, які визначають діяльність органів та установ охорони здоров'я в цілому та санепідслужби зокрема; законодавчими документами, які визначають організаційну структуру санітарно-епідеміологічної служби країни, головну мету та завдання, права та обов'язки лікаря з комунальної гігієни	+	+	+
2	Вміти аналізувати стан проблем навколишнього середовища в умовах населених пунктів, застосувати критерії шкідливого впливу та принципи гігієнічного нормування факторів навколишнього середовища; принципи організації лабораторно-інструментального контролю за факторами навколишнього середовища та закритих приміщень; основні принципи житлово-цивільного будівництва населених пунктів, а також нормативи забезпеченості і показники оцінки його формування; методичні підходи до виявлення зв'язку між станом здоров'я та факторами навколишнього середовища	+	+	+
3	Вміти застосувати форми і методи санітарної освіти, принципи організації медичної служби цивільної оборони	+	+	+
4	Вміти розробляти плани роботи та складати звіти про роботу	+	+	+
5	Вміти складати довідки з питань комунальної гігієни	+	+	+
6	Вміти обґрунтувати застосування санкцій та складати протоколи про порушення санітарно-епідеміологічних вимог	+	+	+
7	Вміти проводити гігієнічне обстеження об'єктів народного господарства (з застосуванням лабораторно-інструментальних методів), складати висновки та акти за результатами роботи	+	+	+
8	Вміти складати висновок та додаток до акту робочої комісії з прийняття об'єктів в експлуатацію	+	+	+
9	Вміти проводити санітарну експертизу та складати висновки на проектно-кошторисну документацію	+	+	+
10	Вміти готувати висновки щодо придатності земельних ділянок для будівництва різних об'єктів народного господарства (промислових та житлово-цивільних)	+	+	+
11	Вміти оцінювати санітарно-епідеміологічну ситуацію, виділяти пріоритетні напрямки роботи та фактори негативного впливу на здоров'я населення	+	+	+
12	Вміти планувати, організовувати і здійснювати запобіжний та поточний державний санітарний нагляд відповідно з існуючими нормативними документами	+	+	+
13	Вміти правильно тлумачити та застосовувати документи, які регламентують якість атмосферного повітря, питної води, води водойм і ґрунту, давати гігієнічну оцінку джерел викидів в атмосферу, водойми та ґрунт	+	+	+
14	Вміти оцінити типи та закономірності впливу різних факторів навколишнього середовища на здоров'я населення, ступінь небезпеки існуючого рівня забруднення навколишнього середовища	+	+	+
15	Вміти визначити причини забруднення навколишнього середовища та давати гігієнічну оцінку заходам щодо його усунення	+	+	+
16	Вміти застосовувати гігієнічні вимоги до внутрішнього середовища на об'єктах комунальної гігієни	+	+	+

17	Вміти виділяти пріоритетні гігієнічні вимоги , які повинні виконувати проєктувальники при розробці проєктів кошторисної документації, вміти правильно оцінити ефективність таких рішень	+	+	+
18	Вміти взаємодіяти з іншими органами та установами державного нагляду, експертними установами з різних питань комунальної гігієни	+	+	+
19	Вміти використовувати на практиці розрахунки та обчислення, виконанні із застосуванням ЕОМ	+	+	+
20	Вміти розслідувати самостійно чи разом з представниками зацікавлених та громадських організацій різні випадки забруднення навколишнього середовища, якщо воно негативно впливають на стан здоров'я населення	+	+	+
21	Вміти складати анкету і проводити опитування населення щодо можливого впливу навколишнього середовища на здоров'я	+	+	+
22	Вміти організувати вивчення захворюваності населення, яка є наслідком впливу навколишнього середовища на здоров'я	+	+	+
23	Вміти застосувати головні питання суміжних розділів гігієни та епідеміології, що можуть впливати з функціональних обов'язків лікаря	+	+	+
24	Вміти проаналізувати та оцінити ефективність діяльності на основі обліково-звітної документації	+	+	+
25	Вміти керувати роботою відділення комунальної гігієни чи іншого структурного (тимчасового чи штатного) підрозділу за фахом згідно з функціональними обов'язками		+	+
26	Вміти оцінювати рівні забруднення атмосферного повітря викидами виробничих об'єктів чи різними чинниками фізичного походження		+	+
27	Вміти оцінювати придатність застосування нових нормативно-технічних документів (НТД), технічних умов		+	+
28	Вміти розробляти інструктивно-методичні документи в масштабі району, міста , області		+	+
29	Вміти сформулювати оновні напрямки, реальну мету діяльності для планування на перспективу		+	+
30	Вміти розробляти інструктивно-методичну документацію з комунальної гігієни в масштабах країни			+
31	Вміти зробити висновки про придатність до застосування нових матеріалів і виробів з них , а також проєктів державних стандартів та інших нормативних і директивних документів			+
32	Вміти розробляти проєкти розпорядчих документів органів влади держави			+

8. КВАЛІФІКАЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФАХІВЦІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ "КОМУНАЛЬНА ГІГІЄНА"

ПОВИНЕН ЗНАТИ:

- основи законодавства про охорону здоров'я, директивні документи, які визначають діяльність органів та установ охорони здоров'я в цілому та профілактичної медицини зокрема;
- законодавчі документи, які визначають головну мету та завдання центрів громадського здоров'я, права та обов'язки лікаря з комунальної гігієни;
- стан проблеми навколишнього середовища в умовах населених місць;
- критерії шкідливого впливу та принципи гігієнічного нормування факторів навколишнього середовища;

- принципи організації лабораторно-інструментального контролю за факторами навколишнього середовища та закритих приміщень;
- основні принципи, планувальна структура житлово-цивільного будівництва населених місць, нормативи забезпеченості і показники оцінки його санітарного стану;
- **основні поняття про здоров'я індивідуумів і фактори, які впливають на його формування;**
- **методичні підходи до виявлення зв'язку між станом здоров'я та факторами навколишнього середовища;**
- **форми і методи санітарної освіти;**
- **питання організації методичної служби цивільної оборони та надзвичайних станів.**

ПОВИНЕН ВМІТИ:

- розробляти плани роботи та складати звіти про роботу;
- складати довідки з питань комунальної гігієни;
- обґрунтувати застосування санкцій та складати протоколи про порушення санітарно-епідеміологічних вимог;
- проводити гігієнічне обстеження комунальних об'єктів (застосовування лабораторно-інструментальних методів), писати висновки та складати акти за результатами роботи;
- **складати заключення та додаток до акту комісії по прийомці об'єктів в експлуатацію;**
- **проводити санітарну експертизу та писати висновки на проектно-кошторисну документацію згідно з установленим порядком;**
- **готувати висновки щодо придатності земельних ділянок для будівництва різних об'єктів народного господарства (промислових та житлово-цивільних);**
- **оцінювати санітарно-епідеміологічну ситуацію, виділяти пріоритетні напрямки роботи та фактори негативного впливу на здоров'я населення.**

КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ

Лікар із комунальної гігієни **II кваліфікаційної категорії**: повна вища освіта (спеціаліст, магістр) за напрямом підготовки “Медицина”, спеціальністю “Медико-профілактична справа”. Спеціалізація за фахом “Комунальна гігієна” (інтернатура, курси спеціалізації). Підвищення кваліфікації (курси удосконалення, стажування, передатестаційні цикли тощо). Наявність сертифіката лікаря-спеціаліста та посвідчення про присвоєння (підтвердження) II кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж роботи за фахом понад 5 років.

Лікар із комунальної гігієни **I кваліфікаційної категорії**: повна вища освіта (спеціаліст, магістр) за напрямом підготовки “Медицина”, спеціальністю “Медико-профілактична справа”. Спеціалізація за фахом “Комунальна гігієна” (інтернатура, курси спеціалізації). Підвищення кваліфікації (курси удосконалення, стажування, передатестаційні цикли тощо). Наявність сертифіката лікаря-спеціаліста та посвідчення про присвоєння (підтвердження) I кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж роботи за фахом понад 7 років.

Лікар із комунальної гігієни **вищої кваліфікаційної категорії**: повна вища освіта (спеціаліст, магістр) за напрямом підготовки “Медицина”, спеціальністю “Медико-профілактична справа”. Спеціалізація за фахом “Комунальна гігієна” (інтернатура, курси спеціалізації). Підвищення кваліфікації (курси удосконалення, стажування, передатестаційні цикли тощо). Наявність сертифіката лікаря-спеціаліста та посвідчення про присвоєння (підтвердження) вищої кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж роботи за фахом понад 10 років.

**Доповнення та зміни до типового навчального плану і програми
передатестаційного циклу “Комунальна гігієна”**

З метою відведення 22 навчальних годин на додаткові програми з медичної інформатики, медицини катастроф, клінічної імунології та інфекційних хвороб, передбачених навчальними планами ФПДО ЛНМУ ім. Данила Галицького для слухачів передатестаційних циклів усіх фахових спрямувань, основну програму передатестаційного циклу зменшено на 10 год (6,4 %).

Згідно з навчальними планами ФПДО на самостійну роботу з основної програми винесено 31,3 % навчальних годин, на лекції – 14,9 %, семінари, у тому числі іспит – 22,4 %, на практичні заняття – 31,3 % годин.

Доповнення та зміни становлять 6,4 % і не перевищують допустимі.

Доповнення і зміни обговорені і затверджені на методичному засіданні кафедри
“26” листопада 2015 р., протокол № 8.

Зав. кафедри

проф. Б.П. Кузьмінов

Доповнення і зміни обговорені і схвалені методичною комісією ФПДО
“   ”   2015 р., протокол №   .

Голова методичної комісії ФПДО

доц. О.Є. Січкоріз

РЕЦЕНЗІЯ**НА РОБОЧУ НАВЧАЛЬНУ ПРОГРАМУ ПЕРЕДАТЕСТАЦІЙНОГО ЦИКЛУ
“КОМУНАЛЬНА ГІГІЄНА”**

Робоча навчальна програма складена на підставі “Навчального плану та уніфікованої програми передатестаційного циклу зі спеціальності “Комунальна гігієна”, затверджених Міністерством охорони здоров’я України 24 грудня 2009 р.

Запропонована тематика охоплює усі найважливіші питання комунальної гігієни і включає 20 годин лекцій, 30 годин семінарських, 42 годин практичних занять і 42 години самостійної роботи з основних розділів дисципліни.

Робоча навчальна програма передбачає також заняття за додатковими програмами в обсязі 22 години, а саме медицини катастроф, клінічної імунології, інфекційних хвороб та медичної інформатики.

Тематика занять відповідає вимогам навчального плану і програми передатестаційного циклу, а неістотні зміни, внесені у програму, абсолютно виправдані та не перевищують допустимі.

Робоча навчальна програма сприятиме підвищенню кваліфікаційного рівня слухачів ПАЦ з фаху “Комунальна гігієна” і може бути впроваджена в навчальний процес кафедри гігієни та профілактичної токсикології ЛНМУ ім. Данила Галицького.

Рецензент - доцент кафедри
епідеміології,
канд. мед. наук

Василишин З.П.

РЕЦЕНЗІЯ**НА РОБОЧУ НАВЧАЛЬНУ ПРОГРАМУ ПЕРЕДАТЕСТАЦІЙНОГО ЦИКЛУ
З ФАХУ “КОМУНАЛЬНА ГІГІЄНА”**

На рецензію представлено робочу навчальну програму передатестаційного циклу “Комунальна гігієна” складену на підставі “Навчального плану та уніфікованої програми”, затверджених Міністерством охорони здоров’я України 24 грудня 2009 р.

Тематика передатестаційного циклу охоплює усі найважливіші розділи комунальної гігієни і передбачає лекційний курс в обсязі 20 годин для забезпечення кожного розділу, семінарські (30 годин, у т.ч. Іспит - 6 годин) та практичні заняття (42 години) і самостійну роботу слухачів (42 години). У програму введено суміжні дисципліни (медицина катастроф - 10 годин, медична інформатика - 6 годин, клінічна імунологія - 6 годин, інфекційні хвороби - 4 години), які передбачені навчальним планом ФПДО ЛНМУ імені Данила Галицького для слухачів передатестаційних циклів усіх фахових спрямувань. Зміни, внесені у програму становлять 6,4 % і не перевищують допустимі.

Важливим у рецензованому матеріалі є перелік практичних навичок та вмінь, якими повинен оволодіти лікар з комунальної гігієни відповідно до кваліфікаційних вимог.

Рецензована робоча навчальна програма передатестаційного циклу з фаху “Комунальна гігієна”, розроблена доцентом Лотоцькою-Дудик У.Б. може бути рекомендована для обговорення та затвердження на методичній комісії факультету післядипломної освіти.

Рецензент - завідувач кафедри
загальної гігієни з екологією,
доктор мед. наук, професор

В.І. Федоренко